

Mgr. Jana Borodáčová: Britské radikálně reformní hnutí v období 1792–1795

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav světových dějin 2017, 314 stran rkp.

Uchazečka se ve své disertační práci, kterou vybudovala jak na systematickém studiu nevydaných pramenů (The National Archives, London), tak na analýze poměrně velkého množství vydaných pramenů (včetně dobových pamfletů a politických spisů, což považuji za zásadní), zaměřila na analýzu velmi složitého a v českém prostředí opomíjeného problému britského radikálně reformního hnutí v důležité fázi průběhu Francouzské revoluce, konkrétně v letech 1792–1795.

Předložená disertační práce byla pojata sice konzervativním, ale logickým chronologickým způsobem, kdy autorka věnovala úvodní kapitolu vcelku logicky představení mimoparlamentního reformního hnutí ve druhé polovině 18. století, resp. do roku 1791. Poté následuje důkladná, i když dle mého názoru někdy až příliš popisná analýza zvoleného tématu, britského radikálně reformního hnutí a reakce vlády a dalších oficiálních míst na tento fenomén. Autorka po popisu vlivu událostí z Francie na britskou společnost podrobně analyzuje působení jednotlivých společností, jejich sebe prezentaci, politické cíle a i zvolený jazyk, což bylo pro zkoumání tématu důležité, protože politické pamflety tvořily v této době zásadní komunikační prostředek. Jana Borodáčová však neopomněla zmínit i lojalistické názory, které se postavily za Korunu a vládu a jež vznikly jako reakce na radikálně reformní hnutí. Závěrečná kapitola představuje analýzu reakce britské vlády na vzrůstající se radikalismus a ukazuje, že Pittův kabinet využil částečné hysterie a obav z revolučních událostí ve Francii k posílení své moci. Otázkou samozřejmě zůstává, do jaké míry to bylo potřebné, je totiž jasné, že Británii obdoba Francouzské revoluce nehrozila a že názory požadující republiku byly opravdu marginální. Z hlediska zvolené struktury práce tak nelze mít námitky, autorka v úvodu jasně své téma vymezila a zdůvodnila, proč si vybrala právě tento nedlouhý, ale pro radikálně reformní hnutí důležitý časový úsek.

Při hodnocení předložené disertační práce je potřeba mít na paměti, že téma britského radikálně reformního hnutí v letech 1792–1795 nebylo v této podobě a rozsahu v české historiografii ještě zpracováno. Česká odborná obec ponechává tento fenomén tak trochu logicky téměř na okraji svého zájmu – na druhé straně stojí za zmínku zcela určitě některé autorčiny studie. Jana Borodáčová se tak pustila do nelehkého tématu, jehož se zhostila se ctí. Svou disertační práci založila nejen na analýze nevydaných pramenů z londýnského Národního archivu, ale prostudovala i potřebné množství vydaných pramenů, nevynechala ani dobový tisk. Jako důležitý pramen hodnotím i zpracování samotných soudních procesů. Seznam odborné literatury si rovněž zaslouží uznání, autorka neopomněla žádný zásadní titul. Pokud jde o výtky či výhrady k disertační práci, k její struktuře a závěrům nelze mít žádné.

Přesto musím na závěr zmínit určitá pochybení a omyly, jichž se autorka dopustila a které přičítám spíše nepozornosti či nezkušenosti než úmyslu. Hned na úvodní stránce je zmíněna Univerzita Karlova v Praze, ale již nějakou dobu platí pouze označení Univerzita Karlova. Autorka v úvodu, ale i občas v samotném textu chybně užívá index poznámky před interpunkčním znaménkem, na s. 19 je ojediněle zmíněn překlad House of Commons jako sněmovna obcí, což nepovažuji za šťastné, ustálený český překlad je Dolní sněmovna; autorka se pak tohoto vhodnějšího překladu nadále v textu drží. Pokud autorka píše o vévodovi Newcastleovi, je lepší použít obrat vévoda z Newcastleu (s. 22), občas jsem narazil na překlady (s. 18 Arur Young, s. 23 sněmovna lordů atd.), poznámka 69 by si zasloužila lepší než otrocký překlad do českého jazyka. Jelikož se autorka občas vyjadřuje o „britské ústavě“, postrádám krátký komentář o jejím charakteru, tedy, jak se vyvíjela, co ji tvoří atd. Poznámka 165 obsahuje určitá zjednodušení, Zákon o unii sice vstoupil v platnost v roce 1707, ale samotné zákony byly přijaty v letech 1706–1707; obdobně byla unie s Irskem přijata dvěma zákony již v roce 1800, 1. ledna 1801 pak vstoupily oba zákony v platnost. Na s. 55 autorka použila obrat „poslanecká sněmovna“, který není pro Dolní sněmovnu obvyklý. Poznámka 912 obsahuje nepřesný překlad označení Secretary of State for War, lépe ministr války. Pokud jde o formální výtky, autorka používá u časopisů města vydání (poznámky 392, 411 nebo 442), a v seznamu literatury naopak chybí u článků jejich stránkový rozsah.

Na závěr však mohu bez jakýchkoli pochyb konstatovat, že Jana Borodáčová předložila i přes mé drobné dílčí výhrady kvalitní disertační práci. Předloženou disertační práci předběžně klasifikuji jako prospěl/a.

V Plzni, 2. ledna 2018

doc. PhDr. Lukáš Novotný, Ph.D.

proděkan pro vědu a výzkum

vedoucí Katedry historických věd

Fakulta filozofická Západočeská univerzita v Plzni